

RADON. Fører årlig til 300 lungekreftdødsfall

Ingrid og Harald Nøkland får råd fra Hans Ananiassen i rogalandfirmaet Radon Team om hvordan de kan få ned de store konsentrasjonene av radongass i huset sitt på Tinnheia.
FOTO: TORBJØRN WITZØE

Mange dropper gassmåling

Statens strålevern anbefaler alle å måle radoninnholdet i boligen sin, men likevel har tre av fire ikke gjort det. Ingrid og Harald Nøkland fant høye verdier i boligen sin.

KRISTIANSAND

– Vi ønsker jo ikke å puste inn høye konsentrasjoner av radongass, og sjekker nå hva som må gjøres for å få ned verdiene på et akseptabelt nivå, sier Harald Nøkland.

Da han og kona Ingrid i fjor kjøpte eneboligen på Tinnheia hadde de ikke radongass i tankene. Senere kom Økland i snakk med en kollega som hadde høye radonkonsentrasjoner i sitt hus, og fikk låne måleutstyr av ham.

VENTER BARN

– Det viste seg at verdiene i vårt hus var vesentlig høyere enn det Statens strålevern anbefaler i både kjeller, hovedetasje og loft. Forsikringselskapet vårt engasjerte et firma til å foreta flere målinger, og vi vurderer nå flere tiltak for å få ned verdiene, sier

Ingrid Nøkland. Paret venter sitt første barn i februar, og ønsker ikke at det skal puste inn mer radongass enn overhode nødvendig.

Det er Sandnes-firmaet Radon Team som har kartlagt radonkonsentrasjonene i huset deres.

– Vi har blant annet foreslått å bore et hull ned i fjellet under huset. Derfra kan radongassen som siver opp av bakken suges ut ved hjelp av en avtrekksvifte. Andre tiltak kan være å montere ventilforlengere i kjellerrom, slik at en ikke trekker inn lufta som ligger like over bakkenivå. Det kan også bli aktuelt med andre tiltak i form av vifter, ventilering og tetting av sprekker, sier Hans Ananiassen i Radon Team.

Når tiltakene er gjennomført vil paret få gjort nye målinger, slik at de får en dokumentasjon på at de da har et sunt innneklima.

LUNGEKREFT

Ifølge Verdens helseorganisasjon (WHO) er radon den viktigste årsaken til lungekreft etter aktiv røyking. Det anslås at radon i boliger årlig forårsaker rundt 300 lungekreftdødsfall årlig i Norge.

– I 2014 viste en undersøkelse at 22 prosent hadde utført radonmåling i boligen sin. Det er mer enn tidligere, men likevel altfor få, sier seniorrådegiver Bård Olsen i Statens strålevern.

Kommuneoverlege Dagfinn Haarr anbefaler også alle å måle radonnivået. Selv om radongass

kan gi lungekreft, understreker han at risikoen for å bli syk er svært liten for mennesker som aldri har røykt.

– Når det gjelder tallet 300 som årlig skal ha dødd av lungekreft forårsaket av radongass, så vet en ikke om noen av disse også har røykt. Uten å bagatellisere faren med radon, vil jeg nevne at helse- risikoen er forholdsvis liten, sier Haarr.

STORE VARIASJONER

Enkelte områder er mer utsatt for radongass enn andre. Statens strålevern har laget et kart som viser hvor det er mest radongass i landets kommuner. Kartet er basert på radonmålinger inne i hus og kunnskap om geologiske forhold. Kartet finnes på denne nett-

adressen: geo.ngu.no/kart/radon. Det vil imidlertid være store variasjoner fra hus til hus. Tilkjørt fyllmasse fra et annet sted kan for eksempel føre til store konsentrasjoner av radon i et hus. Det samme kan dårlig ventilasjon og sprekker i den støpte sålen under huset.

Ifølge Miljørettet helsevern i Kristiansand peker kommunen seg ikke spesielt ut verken i positiv eller negativ retning i forhold til resten av landet når det gjelder radon. Ingen områder kan friskmeldes, og i alle deler av kommunen vil det være hus med høye verdier.

ENKELT Å MÅLE

– Den enkleste måten å finne ut om det er radon i huset, er å be-

stille sporfilm og plassere den i soverom og andre oppholdsrom. Etter to måneder sendes den inn til et laboratorium, sier Ananiassen.

Det anbefales å måle radon om vinteren, da det er mindre utlufting i boligene.

– Det er faktisk slik at nyere og tette hus kan være mer utsatte for radon enn eldre og trekkfulle. Ventilasjonsanlegg i nye hus bidrar likevel til å luften ut radongass, sier Ananiassen.

TEKST: TORBJØRN WITZØE

torbjorn.witzoe@fvn.no - 90870718

De røde feltene på kartet viser områder i Kristiansand som kan ha høy konsentrasjon av radongass. Det kan forekomme store lokale variasjoner, og ingen områder er helt «trygge».

FAKTA

Radon

- Usynlig og luktfri gass, som dannes kontinuerlig i jordskorpa.
- Utendørs vil radonkonsentrasjonen normalt være lav, og helsefare oppstår først når gassen siver inn og oppkonsentreres i vårt innemiljø.
- Radon dannes naturlig i berggrunnen og siver inn med jordlufta gjennom sprekker og utettheter mellom byggegrunnen og bygningen.